

Telegraful Român

Organ național-bise

2 ex. (Of.)

Onor. «Asociațiunea»

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vineria

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Serbare centenară la Arad

Adunarea eparhiei Aradului, dela 30 April 1929, a hotărât să se prăznuească evenimentul istoric, din viața acestei eparhii, când acum o sută de ani a fost așezat în scaunul arhipăstoresc ortodox dela Arad *întâiul episcop român*, în persoana fericitului *Nestor Ioanovici*; ear consiliul eparhial a decis ca, festivitățile din acest prilej, să se țină, în orașul de reședință episcopescă, precum și în tot cuprinsul eparhiei, în ziua de 26 Octomvrie 1929.

Serbările jubilar ale centenarului dela așezarea întâiului episcop român la Arad, fac să tresalte de bucurie nu numai inimile eparhioților arădani, ci și ale tuturor bunilor ortodocși din cuprinsul țării noastre întregite.

Bucuria dela Arad este bucuria bisericii, este bucuria neamului.

De două sute de ani și mai bine, — exact, dela anul 1703 — Aradul este loc de reședință episcopescă ortodoxă.

«De atunci, în scaunul episcopesc — din acest oraș — a urmat un mare număr de episcopi ortodocși. Cei dintâi au fost din neamul sârbesc, care se așezase aici și în alte părți, de răul turcilor, și care s'a bucurat

de mari scutiri din partea împăraților de pe vremuri.

«Neamul sârbesc, cu episcopii săi și cu privilegiile sau scutirile lor împărătești, ni-a fost, în acele vremi, de mare ajutor. Înainte cu 200 de ani și mai bine, când s'a făcut acea revărsare a sârbilor în aceste părți, ei ne-au cuprins, pe românii ortodocși ungureni, în legăturile lor bisericești.

«Noi pe de-o parte eram împilați de iobăgia vremurilor de atunci; ear de altă parte puterea statului și biserica romano-catolică se foloseau de toate uneltirile, ca să ne smulgă din legea noastră, și făcându-ne uniți, să ne atragă la «legea împăratului» dela Viena. Ear biserica ortodoxă, a coreligionarilor sârbi, tocmai în această vreme de mare primejdie a credinței noastre, și-a întins brațul său ocrotitor asupra noastră. Nenumărate și îndelungate au fost luptele purtate de ierarhia sârbească pentru a ne scăpa de această primejdie, nu numai aici, în ținutul Aradului, ci și în Bihor. De aceea, astăzi trebuie să ne gândim cu recunoștință la memoria acelor luptători pentru ortodoxie.

FOIȘOARA

Nestor Ioanovici, Episcop al Aradului (1829—1830)

Păr. Consilier-referent eparhial *Dr. Gh. Ciuhandu*, a schițat, într'o broșură acum apărută, viața Episcopului Nestor Ioanovici al Aradului de acum o sută ani.

Ridicarea sa în scaunul vlădicesc și instalarea este descrisă în următoarele:

Ridicarea sa în scaun, ca primul român ajuns pe tronul episcopesc dela Arad, a fost întâmpinată cu sentimente varii: mare bucurie la români, și îngândurare la ceilalți.

Despre instalarea sa însuși episcopul face cuvenitele înștiințări, la adresa oficialităților și a păstoriților săi.

Orașul de reședință Aradul, a luat parte la instalare într'o formă destul de simpatcă, în așa fel, că senatul orașenesc a luat măsuri pentru încartiruirea oaspeților, cari se vor

aduna din acest prilej; iar funcționăria orașului întregă, în frunte cu polgarmester-ul (primarul), s'a prezentat corporativ la actul de instalare prin comisarul cesaro-crăesc, baronul Orczy Lőrincz, comitele suprem al comitatului Ciongrad. Congregația județeană însă, care și ea fusese invitată la instalare, s'a purtat mai rece. Nu avem urmă de participare din partea județului. Din contră, se ia simplu act despre instalarea dela Arad, dar tot atunci congregația — adunarea — județeană își exprimă bucuria asupra instalării episcopului Putnic la Timișoara, făcută anterior, la 18 Oct.)

Cu atât mai caldă și mai simțită a fost bucuria eparhioților, în special a românilor ortodocși, cari, în aceasta instalare cu concursul autorității publice de stat, vedeau actul final de confirmarea drepturilor românești, pentru a cărora biruință se scurseseră

«Dar, ca toate străduințele omenești, supuse slăbiciunilor și alunecărilor, ocrotirea religioasă a început a se prefăce cu vremea în apăsare națională pentru noi românii. Noi nu am putut să ne luăm, dela început, locul ce ni se cuvenea alături și la fel cu coreligionarii sârbi, în slujbele bisericești mai înalte. De aici au urmat pentru noi mari lipsuri și dureri, mai ales de pe la sfârșitul veacului al 18-lea, când popoarele lumii începeau să-și reclame și dreptul lor la viața națională.

«Urmarea acestor nouă și supărătoare stări de lucruri a fost, că fruntașii gândirii și ai simțirii românești de acum 120-130 de ani, cari erau profesorii școlii normale sau preparandiale, în frunte cu Dimitrie Țichindeal și cu luptătorul național Moise Nicoară dela Giula, au deschis o luptă aprigă pentru drepturile românești. Intre aceste drepturi cel dintâi era, ca în fruntea eparhiei Aradului să ajungă un român, ca episcop. După lungi și grele frământări, lupta aceasta a fost încununată de rezultat prin alegerea și sfințirea de episcop a călugărului ardelean, *Nestor Ioanovici* din Făgăraș, care mai fusese candidat, în 1810, la scaunul episcopesc al Ardealului, ear la 1816 la Arad». —

deja trei decenii de frământări în jurul scaunului episcopesc dela Arad.

Intre invitații, cari au participat la acest ospăț al bucuriei românești și ortodoxe, trebuie să punem, în primul loc, comunitatea bisericească ortodoxă dela Oradea mare, care — și mai înainte vreme, dar și după aceasta — s'a afirmat ca un factor de forță întru apărarea interelor noastre ortodoxe. Tocmai de aceea, Oradea se învrednicise de o invitație specială din partea Episcopului. Comunitatea din Oradea și-a și trimis, la instalare, delegați în persoanele: judeului de tablă Ioan Püspöky, un fervent luptător pentru ortodoxie mai ales în furtuna unionistă, ce avea să se deslănțuie, în județul Aradului, de episcopul S. Vulcan, la 1834; apoi pe comisarul Dimitrie Kristoff și Mihai Stuppa.

Sentimentele, de care era animată aceasta comunitate ortodoxă din

Așa grăesc cuvintele P. S. Sale episcopului actual *Grigorie*, adresate în preajma zilei de 26 Octomvrie clerului și poporului dreptcredincios din eparhia Aradului, pentru a vesti rostul și importanța serbării centenare.

Bunul Dumnezeu a hărăzit zile de bucurie și sărbătoare unui neam profund creștin și ortodox, pentru ca din măreția lor să ieșim cu puteri tot mai oțelite în munca și luptele ce ne stau înainte.

Clerul și poporul nostru, așezat fie la răsărit, fie la granițele apusene ale românismului, este pus în fața unor grele probleme: lupta de apărare împotriva diferitelor secte și a curenților sociale anarhice, lupta împotriva vălului care pândeste peste graniță, gata să lovească în cei desrobiți și să dărâme clădirea făurită prin lucrarea de veacuri a bisericii noastre și dobândită în zile mari prin sânge și lacrimi, prin sbuciumul și jertfele mucenicilor neamului.

În ziua Sfântului mare mucenic Dimitrie, din anul Domnului 1929, se aduce memoriei vrednicilor chiriarhi ai eparhiei aradane prinosul recunoștinței și al preamăririi pentru munca lor depusă de-alungul duor veacuri, bogate în frământări, reforme și învieri, impuse de duhul vremii și

prilejul alegerii lui Nestor Ioanovici, se văd și din faptul, că ea-l felicitase pe episcop încă la 31 Martie, iar episcopul le răspundea «iubiților săi ortodocși», mulțumind lui Dumnezeu și împăratului, de această biruință, care servește spre bucuria și mângâierea națiunii române: in gaudium et solatium nationis nostrae Valachicae.

Nu se putea, deci, ca aceasta instalare să se facă fără participarea reprezentanților comunității dela Oradea.

Din prilejul acestei instalații, arădanul Moisa Botta a scris și tipărit o «Dedicație la instalația mult strălucitului Domn Nestor Ioanovici, întâiul ca Român cu mila lui Dumnezeu, ritului bisericii greco-neune drept-credincios episcop».

Tot cu acel prilej s'a mai ivit un versificator ocazional, Moise Suciu, «al legilor auzitor» — student în drepturi — la universitatea din

Valoarea Concordatului cu Vaticanul

de Dr. I. MATEIU

[Urmare].

V

Regimul școlar

Deși problema învățământului confesional este reglementată amănunțit în legi speciale de Stat, obligatorii, în mod egal, pentru toate Cultele, totuși Vaticanul a ținut ca ea să fie reluată și în Concordat, evident cu tendința de a obține și aici un regim de favoare. Și a izbutit.

Mai întâi, prin art. XVI din Concordat, Cultul catolic și-a asigurat dreptul, de a poseda în fiecare Eparhie, câte-un Seminar pentru pregătirea Clerului, condus și organizat numai de Episcop, cu excluderea oricărei intervenții din partea Statului.

Pe când, în ce privește Biserica ortodoxă, libertatea de a-și organiza învățământul teologic s'a restrâns considerabil prin art. 34 al legii, care atribuie Statului dreptul de a stabili — în acord cu Sfântul Sinod — programa de studii și normele numirii profesorilor, pe atunci Seminariile catolice sunt scutite de această inmixțiune. Numai programa studiilor naționale se fixează cu înțelegerea Ministerului, dar și în acest punct cu rezerva insolită, „ca să nu împiedece studiile teologice și să fie compatibilă cu caracterul religios al acestor institute“. Inarmați cu acest text, Ungurii mai ales, își vor putea permite să masacreze, în forme jignitoare, limba și istoria noastră națională.

În legătură cu această chestiune, e bine să reamintim o altă concesiune stranie fă-

cută Cultelor minoritare, anume dreptul acordat prin art. 15 din Legea Cultelor, de a echivala ele înșile, în institutele lor teologice, diplomele din străinătate, în ce privește studiile naționale. Asistența unui reprezentant ministerial nu schimbă mult din gravitatea concesiunii. Vă închipuiți, cu câtă sinceritate și competență va da un Seminar unguresc brevete de capacitate din studiile naționale!

Cântărirea educației cetățenești și a culturii patriotice este un drept eminent al Statului, la care nu se poate renunța. Dovadă că și la noi, toate diplomele obținute peste hotare trebuie să fie echivalente de către o comisiune de Stat. Dealtfel nici școlile particulare indigene, de ori ce grad și categorie, nu pot elibera diplome valabile, acest drept fiind rezervat exclusiv pe seama Statului. Totuși, împotriva principiului legiferat, am venit să facem o derogare primejdioasă în favoarea Cultelor minoritare. Dar să revenim la învățământul catolic laic.

*

Legea învățământului particular, zice în art. 4: „Nici o școală particulară nu se poate înființa decât pe baza unei autorizațiuni date de Ministerul Instrucțiunii. Iar în art. 5: „Toate școlile particulare sunt puse sub supravegherea și controlul Ministerului de Instrucțiune“.

Ei bine, Vaticanul s'a sustras art. 4 ca cel mai important, acceptând numai pe cel din urmă, după cum ne arată Concordatul la art. XIX: „Biserica catolică are dreptul de a crea și menține, pe spesele sale proprii, școli primare și secundare, cari vor fi sub dependența Ierarhilor respectivi și sub supravegherea și controlul Ministerului Instrucțiunii Publice“.

Totuși o schimbare importantă izbește privirea. La capetele pieții spațioase, se înalță două clădiri relativ monumentale, rămase neisprăvite, după obiceiul nostru. Ambele sânt temple de rugă.

Una din ele e chiar în vecinătatea palatului cultural.

Impozantă, cu patru turnuri, cu o cupolă de aramă colțită, se înalță lângă o clădire tot neisprăvită, un trup numai rană.

Întreb pe un trecător, grăbit să scape la umbră din zăbușala miezului zilei. Am avut noroc să-mi înțeleagă vorba.

Nu mi-a spus că e biserica unită, ori greco-catolică, ci simplu: catolică.

Atunci mi-a răsărit în minte, mai deslușit, asemănarea stilului. În miniatură, avea pretenția să reproducă vestita catedrală dela Romă, cu bolta construită după planurile lui Leonardo da Vinci.

Iată un conflict de legi, pe care Papalitatea va căuta să-l interpreteze în favoarea sa.

Urmează imediat al doilea conflict, în același articol, când se spune: „în aceleași condițiuni, ea va putea menține numărul actual de școli normale“. Or legea învățământului particular prevede în art. 8: „Nu se pot înființa pe cale particulară școli normale și școli superioare cu caracter universitar“. Prin derogare dela acest principiu, legiuitorul a admis în art. 113 numai funcționarea acelor școli, cari datează dinainte de 1 Decembrie 1918, interzicând celor posteroare înscrierea de noi elevi. Face însă și aici o excepție, iarăș în favoarea catolicilor, cu școala normală din Timișoara.

Vine în sfârșit al treilea conflict în același articol din Concordat, când se zice, că școlile ordurilor și congregațiilor religioase trec sub dependența Chiariarhilor, cari vor avea dreptul să le fixeze limba de predare. În opoziție cu această dispoziție, Legea învățământului particular enunță în art. 37: „Școlile particulare, conduse de ordine călugărești, și congregații școlare recunoscute, vor avea ca limbă de predare limba română“.

Statul luase această măsură, fiind că ea răspundea tradiției constante din toate țările, inclusiv Ungaria, unde școlile călugărești se puneau în slujba culturii naționale prin predarea învățământului în limba Statului respectiv. Prin urmare, nu se inova nimic și nu se impieta asupra drepturilor nimănui.

Cu toate acestea Ungurii catolici — cari erau amenințați să piardă aceste instrumente de maghiarizare — profitând de pasivitatea nejustificată a Guvernului — au intervenit cu toată energia pe lângă

Vatican, pentru salvarea lor. Impecabila diplomație papală a găsit repede formula adevărată, strecurându-o, cu aiere inocente în art. XIX al Concordatului, ca imediat după semnare, fără a mai aștepta ratificarea lui, să procedeze vertiginos la aplicarea soluției inventate.

Inercarea tardivă a Statului de-a atenua efectele acestei lovituri a fost zadarnică, deoarece ce din numărul de 45 școli secundare călugărești, abia una singură [școala civilă de fete din Sighet] a introdus româna ca limbă de predare, iar din cele primare niciuna.¹

Astfel, prin vinovăția noastră, cultura națională a suferit o pierdere considerabilă, iar Statul a ieșit cu prestigiul diminuat. În genere, greșala inițială a fost discutarea contractuală a problemei școlare, câtă vreme ea era reglementată anterior prin legi de Stat în vigoare. Ele trebuiau susținute cu toată energia, fiind că apărau interesele noastre de existență, iar nu modificate în favoarea unui număr redus de cetățeni.

*

În această ordine de idei este interesant să menționăm doctrina lui Mussolini, expusă, în Camera italiană cu ocazia ratificării Concordatului.

Între Stat și Vatican izbucnise un conflict acut pe chestiunea «Tinerilor cercetași catolici», ale căror organizațiuni au fost dizolvate de Mussolini în 1927. El a interzis orice formațiuni pentru promovarea instrucției, a pregătirii pentru o profesie, o artă sau o meserie, a educației fizice, morale sau spirituale a tineretului, rezervând acest drept numai pe seama Statului prin înființarea unei instituțiuni nu-

¹ Cf. Mitropolitul Nicolae Bălan, Biserica împotriva concordatului, Sibiu, 1929, pagina 43.

Pumni amenințători

Acesta este titlul unui articol publicat de un profesor distins și scriitor reputat, dl I. Simionescu, într'un număr mai nou al ziarului Viitorul. Sub impresia celor văzute în călătoria sa la Târgu-Mureș, dl prof. universitar Simionescu scrie:

Nu mai călcasem prin Târgu-Mureș de vreo câțiva ani. Eram curioși să vedem dacă s'a schimbat ceva din fizionomia pe care i-o cunoașteam.

Ajuns în piața, cu grădinița înflorită din mijloc, primăria și palatul cultural care atrag atențiunea călătorului, nu-mi făcuseră aceeași impresiune, ca mai înainte, poate din cauza contrastului dintre artificialitatea și pretențiunea marmorelor și a majolicelor îngrămădite într'un mozaic strident, și culorile luminoase, limpezi din spațiul larg al câmpurilor prin care petrecusem vreme mai îndelungată.

— Dar cealaltă întreb eu, arătând în direcția opusă.

— E biserica românească.

Vroia să spună că e biserica ortodoxă.

Mai înghesuită ca spațiu, se înalța tot numai din roș, reproducând ca arhitectură Mănăstirea dela Curtea de Argeș.

Am rămas pironit în mijlocul pieții aproape pustii. În fața mea se înalțau cele două clădiri isprăvite, frumos împodobite, cu acoperiș de smalțuri polihrome, ce răsfărgeau bătaia soarelui de August. Erau semnele trufașe ale stăpânirii trecutului. Pe una din ele a rămas încă inscripția veche, în litere aurite, strălucitoare, vizibile din depărtare. Nimic schimbat din trecut, căci inscripția românească scrisă de formă în primele timpuri de entuziasm, foc de paie, s'a spălat de ploaie, așa în cât palatul cultural a rămas numai cu însemnarea unguerească, sfidătoare.

Deoparte și alta a lor, se înalță semnele stăpânirii românești, neisprăvite. În loc să impună, deprimă; în loc să domine, manifestă în centrul unguresc, cea mai dureroasă desbinare dintre noi, rămășița machiavelicii politice habsburgice, cu deviza: *divide et impera*.

În loc să ne arătăm una în fața celor care ne clevesc și uneltesc împotriva ființei statului nostru, înalțăm monumente desbinării, ca doi pumni încheștați, amenințători, gata să se încaere în fața secularilor dușmani, bucuroși de slăbiciunile noastre, bucurându-se că se le înțelesc.

Termine, sunetul clopotelor vor răspândi glasul vrajbei dintre noi, când ar trebui să reverse peste plaiurile românești imnul de glorie pentru sfânta dreptate omenească, în făptuită după veacuri de visări și chinuri.

Se poate tragedie mai dură

mită «opera națională Balilla». Scopul ei este să cuprindă toată tinerimea Italiei, pregătindu-o în stilul integral și intransigent al Fascismului.²

Papa a ținut să protesteze cu toată energia contra desființării asociațiilor cercetășești catolice, afirmând în același timp, că educația, de ori ce natură, a tinerimii aparține în primul rând familiei și Bisericii, iar nu Statului.³ Firește, Mussolini n'a cedat nimic din concepția sa, pe care a formulat-o din nou, la discuția Concordatului din Parlament, în următoarele cuvinte: „Alt regim decât al nostru, un regim demo-liberal, un regim al acelor pe cari noi îi disprețuim, poate socoti folositor să renunțe la educația tinerelor generații. Noi nu. În acest domeniu suntem intratabili. Invățământul trebuie să fie al nostru. Acești copii trebuie crescuți în credința noastră religioasă, noi avem nevoie să dăm acestor tineri senzul virilității, al puterii și al cuceririi; noi suntem datori în special să le transmitem credința noastră și nădejdele noastre”.⁴

Pentru a cunoaște atmosfera cordială creată de Concordatul italian, e util să știm, că a doua zi chiar după rafi-carea lui, Papa s'a grăbit să răspundă discursului rostit de Mussolini, combătându-i doctrina în accente de fină ironie. Oprindu-se la fraza, care vrea să dea tineretului „senzul cuceririi”, Pius XI se întreabă cu tâlc: „Și dacă toate Statele vor crește pentru cucerire, ce se va întâmpla? Oare în chipul acesta se va contribui la pacea generală? Iar în ce privește educația, servește această ripostă de rafinată savoare: În acest punct nu vreau să zi-

cem, că suntem intratabili, fiind că așa ceva n'ar fi o virtute, ci numai intransigenți, cum nu putem să nu fim intransigenți când am fi întrebați cât face doi și cu doi. Aceștia fac patru și nu e vina noastră dacă nu fac nici cinci, nici șase și nici cincizeci. Când e vorba de a mântui un suflet, de-a împiedica cele mai mari păgubiri ale sufletelor, Noi avem curajul să tratăm chiar cu diavolul în persoană. Și tocmai pentru a evita un rău mult mai mare, am tratat într'un moment dat, atunci când s'a hotărât soarta scumpilor noștri „cercetași catolici”.⁵

Iată, cum se anunță dulcea armonie concordatară din Italia catolică! Cu cât mai trandafirii vor fi perspectivele ei în România ortodoxă!

Iar în expunerea de motive a Concordatului, tot Mussolini declară: „În ce privește instrucțiunea politică, n'am recunoscut autorității religioase nici un fel de amestec. Instituțiile susținute de organizațiile bisericesti, continuă să fie supuse prevederilor dreptului în vigoare, printre cari este recunoscută ca esențială aceea relativ la introducerea examenului de Stat și la paritatea efectivă a condițiilor în ce privește candidații școlilor de Stat și a celor particulare”. Singura favoare acordată Bisericii catolice în materie de învățământ public, este extinderea instrucției religioase și în școlile secundare.⁶

Deci Mussolini n'a acordat școlilor catolice drept de publicitate, cum e cazul la noi, ci le-a impus, caracter privat, silindu-le să se supună examenelor de Stat. (Va urma).

² Vezi Devoghel, o. c. p. 330-31.

³ Cf. Devoghel, o. c. p. 306.

⁴ Cf. Devoghel o. c. p. 158.

⁵ Idem, ibidem p. 330.

⁶ La Devoghel, o. c. p. 323.

Citiți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

roasă pentru un popor, în momente de grea cumpănă, când se cere unire deplină în toate, spre a rezista valurilor mereu amenințătoare, ce l învalui aproape din toate părțile? Se poate situație mai nelinchipuită, ca să folosim evanghelia pentru a ne desbina, a ne lupta între frați, a sdruncina din temelie ceea ce a susținut poporul întreg atâtea zeci de secole? Prin aceasta dăm lovitură de dărâmare bisericii însăși, ca instituțiune de stat azi mai necesară, pentru înălțurarea anarhiei și a desordinei sufletești în mulțimea, care nu este încă în stare să-și caute susținerea vieții în cultură.

Faptul netăgăduit de sguduitor, e că cele două monumente, nu anunță atât diferențieri dogmatice, cât orientări politice. Una, cea asemenea bisericii din Roma, îndreaptă sufletele către atotputernicul pontifice. În cancelăriile Vaticanului nu se discută

însă probleme spirituale, ci se țese și urzeala intrigilor de tot soiul, care au adus supremația unor state în detrimentul altora. E recent desigur în amintirea românilor din Ardeal, sprijinul pe care papa l-a dat unguirilor pentru slăbirea chiar a bisericii unite, în preajma războiului.

Celălalt monument, clădit după arhitectura ortodoxă, vrea să amintească tuturor românilor vechea credință, dela Nistru și până la Oradea, cu rădăcini mai adânci de veacul al 18-lea, în inima poporului român.

Una reînvie vremea când iesuții și căpeteniilor lor doreau un act de abdicere, care să contopească umila biserică a «barbarilor» cu puternica biserică «romană» (N. Iorga); cealaltă își impune datoria d-a trezi conștiința națională prin neștirbita ei legătură cu biserică străbună.

Ambele tendinți reprezintă netăgăduită luptă dureroasă între frați.

ZIUA NAȘTERII REGELUI. Vineri, în 25 Octombrie, fiind ziua nașterii M. S. Regelui MIHAI I, se vor celebra serviciile divine în toate sfintele noastre biserici din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu.

Dela sate

— Instalarea de preot în par. Slimnic —

Duminecă în 13 Octombrie a. c. a fost instalat în comuna frunțașă, Slimnic din prot. Sibiului, cu mare solemnitate noul ales preot, Pavel Alisie. Încă de dimineața s'a putut observa o mișcare vie între credincioșii sfintei noastre biserici ortodoxe, cari cu fețele îmbujorate de bucurie se pregăteau pentru o cât mai demnă primire a noului păstor.

În frunte cu o ceată de călăreți, conduși de dl notar Aurel Căpățână, au ieșit în întâmpinarea preotului dorit, care sosea cu automobilul dela Sibiu, însoțit de P. C. Păr. protopop al tractului Emilian Cioran și de diaconul Ioan Circov.

Mulțimea, bărbați, femei, copii — au așteptat în capul satului, iar călăreții au mers înainte 4-5 km. până la punctul de întâlnire, unde dl Aurel Căpățână a binevenat pe păr. Pavel Alisie în numele credincioșilor.

La intrarea în sat ni-a fost dat să vedem pe vrednicii mireni, grupați în jurul unui arc de triumf împodobit cu ramuri verzi și covoare românești. De aici convoiul s'a îndreptat spre sf. biserică și a parcurs drumul între cântările călăreților.

În fața bisericii dl Inv.-dir. Ioan Tatu întâmpină pe noul ales în cuvinte bine simțite. Îi arată bucuria tuturor credincioșilor, cari văd și simt, că bisericuța lor văduvită de doi ani își primește astăzi un nou mire, ear ei un nou părinte sufletesc. Păr. Pavel Alisie mulțumește, în cuvinte pătrunzătoare, pentru buna primire ce i s'a făcut.

S'a celebrat sf. Liturgie, de față fiind intelectualii și frunțașii comunei, fără deosebire de confesiune, între ei preotul gr.-cat. și cel evanghelic.

După sf. Liturgie Părintele protopop explică poporului parabola Sămănătorului și citând din scrierile Sf. Grigorie de Năziems, că cea mai grea artă este a conduce pe om, cea mai complicată ființă dintre toate ființele viețuitoare. Înșiră greutățile preo-

tului și datoriile credincioșilor față de biserică și preot, îndemnându-i să ușureze greaua sarcină a noului preot, ca să poată merge pe calea dreaptă spre mântuire. La urmă cetește gramata arhierescă despre instituirea noului paroh în Slimnic.

Părintele Pavel Alisie mulțumește Părintelui protopop pentru osteneala ce și-a luat, spre a-l instala în noua slujbă, ear credincioșilor pentru încrederea arătată în mod unanim, își desfășoară apoi programul de lucrare și face legământ solemn în fața lui Dumnezeu, să fie bun păstor al turmei ce i s'a încredințat.

După sf. Liturgie asistența a trecut la casa parohială, unde s'a servit o gustare din partea noului preot, rămânând împreună până la ora 3 p. m., când fiind ora vecerniei, cei străini au plecat la căminurile lor, ear preotul cu credincioșii săi s'au întors la sf. biserică.

Asistent.

„Biserica din Dieiosânmartin“

— Răspuns —

Cu titlul de mai sus s'a publicat în Nr. 215 a. c. al gazetei *Universul* o informație despre starea bisericii ortodoxe române din Dieiosânmartin. Corespondentul *Universului* a fost rău informat, și a spus neadevăruri.

Zidirea bisericii s'a început în anul 1927 din inițiativa credincioșilor și a fostului par. G. Opreanu, precum și la îndemnul și stăruința neobosită a fostului prefect Lucescu, — astăzi inspector gen. adm. în ministerul de interne, bun credincios și râvnitor pentru biserică ortodoxă. A colectat în comunele județului, pe la prieteni, cunoscuți și alți enoriași, a votat ajutor dela județ, dela primăria orașului; și s'a strâns suma de aproape 500.000 lei, fabricile din loc au donat cărămidă, var, ciment, astfel s'a pus peatra fundamentală și s'a ridicat până la starea în care se află acum.

Mână în mână cu acest harnic prefect a lucrat ostent și adunat ban cu ban, Reuniunea ortodoxă a femeilor, având ca prezidentă pe femeia de inimă, neobosită până în ceasul din urmă al vieții sale, Dorina Zileru n. Teculescu, regretată și plânsă de toți.

Tot Societatea ortodoxă națională a femeilor române, condusă de dna Tr. Boeru, vrednică urmasă a dnei Dorina Zileru, se străduiește și strânge și în prezent danii pentru biserică. Enoriașii își plătesc cu zel și dragoste taxa la care s'au obligat de bună voie. Puțini fiind, puțin se poate

La miezul nopții

Luna trece visătoare pe cărarea n'nfiorată
De profundul s'von ce'n unde se respiră prin

[văzduh

Vântul doarme în boschetul singuratic din

[livadă

Miezul nopții mă cuprinde 'n melancolicul

[lui duh.

Sufletu-mi robit de-avântul vremilor nepri-

[hănite

Bate drumuri neumbrate de-un mănunchi

[de ani de zile,

Inima-mi îndurerată'n ritmul ei fără hodină

Răsfoește gânditoare vechi, nepilduite file

In adâncul rost cuminte-al slovelor îmbă-

[trânite

E atâtea poezie și comori nemăsurate.

Toată 'nfelepciunea vieții viitoare și trecute

Se așterne chemătoare'n paginile însuflate.

Cartea asta e izvorul celor mai fecunde forțe

Ce clădesc credinței mele templu larg de în-

[chinare.

E eternă călăuză sufletelor însetate

După harul mântuirii; generator de altare,

Nr. 8461

(138) 2-3

Concurs

La Academia teologică ortodoxă «Andreiană» din Sibiu, este vacant un post de spiritual, pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Dela concurenți se cere:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Absolutor teologic.
4. Testimoniu de calificare preoțească.
5. Adeverință despre serviciul de până acum.
6. Alte eventuale documente.

Preferiți vor fi preoții necăsătoriți ori văduvi.

Spiritualul va avea locuința și întreținerea în institut, precum și un salariu lunar de Lei 8184, plus eventuale gradații, la care cel ales va avea drept conform anilor de servicii.

Cererile sânt a se adresa Consiliului arhiepiscopiei ortodoxe rom. de Alba-Iulia și Sibiu.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc ținută la 12 Oct. 1929.

Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu.

Nr. 404/1929

(136) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ioan Radu din parohia de clasa a II-a Alma, protopopiatul Târnava mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Jumătate din toate venitele parohiale.
2. Jumătate din sesia parohială constatătoare din 22 jugăre arător și fânaș.
3. Echivalentul salariului de capelan se va achita din salariul parohului până când se va întregi dela stat.

Concurenții îndreptățiți la acest post își vor înainta cererile oficiului protopopesc Târnava mare în Biertan, provăzute cu documentele prescise, și în termenul indicat se vor prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare în parohie pentru a cuvânta și a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Târnava-mare.

Biertan, la 8 August 1929.

Nicolae Gheaja

adm prot.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu, se poate procura

Ancore

poezii religioase, patriotice și altele de Ioan Al. Bran-Lemény Prețul Lei 40.—, plus spese postale Lei 10.—

Dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu se poate procura

Istoria bisericească universală

și
Statistica bisericească

de
Euseviu Popovici

profesor la Facultatea Teologică din Cernăuți

Curs oral în limba germană, ținut pentru ultima oară în anul academic 1909, revăzut și mai adăugit ulterior

Traducere
de
Mitropolitul Atanasie Mironescu
fost Primat al României

PREȚUL: Volumul I Lei 130.—
" II " 150.—
" III " 120.—
" IV " 200.—
plus spese postale Lei 30.—

La Librăria Arhiepiscopială din Sibiu, se găsesc în permanență următoarele Cărți rituale:

- Acaftist**, legat
- Apostol**, legat în piele cu copcii
- Carte de Tedeum**, legată
- Ciaslov**, legat
- Evanghelia**, legată foarte fin, în plus cu evangheliștii în Email, cu copcii și aurită
- Evanghelia**, legată foarte fin, în piele cu evangheliștii, cu copcii și aurită
- Evanghelia**, legată în piele și cu copcii

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului”

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după **A. Huonder**, din limba germană

de
Ioan Moșoiu
profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhiepiscopială. Pagini 205. Prețul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserică românească, care să nu fi citit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

A APĂRUT**BISERICA ÎMPOTRIVA CONCORDATULUI**

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de
Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—. Se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

A apărut în ediție nouă și se află la Librăria Arhiepiscopială din Sibiu:

Teologia practică**Liturgia bisericeii ortodoxe cursuri universitare**

de
Dr. Vasile Mitrofanovici
fost profesor p. o. teologia practică la facultatea teologică din Cernăuți

Prelucrate, completate și editate

de
Prof. Dr. Teodor Tarnavski
și acum din nou editate și completate

de
Dr. în teologie și filozofie
Nectarie Nicolae Cotlarciuc
arhiepiscop și mitropolit al Bucovinei
fost profesor universitar pentru Teologia practică

Prețul Lei 650.—, plus spese postale Lei 30.—

La Librăria Arhiepiscopială se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de
Dr. IOSIF HRADIL
profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese postale Lei 10.—

Au apărut:

Manuale de limba română

de **E. HODOȘ**

I. Carte de citire și Gramatică
pentru clasa a 4-a secundară;

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire
(pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Ist. Literaturii

Se găsesc de vânzare la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANA în Sibiu

A apărut

în a doua ediție revăzut și completat

Tipicul bisericeii ortodoxe

Intocmit pentru trebuințele preoților, studenților în teologie și ale elevilor școlărilor normale

de
AUREL POPOVICIU
profesor la Școala Normală «Andrei Șaguna»

și se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu. — Prețul Lei 100, plus spese postale Lei 15.

La Librăria Arhiepiscopială în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu
prețuri moderate

În editura Sfintei Mănăstiri-Neamțu, a apărut

Urmarea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopială din Sibiu, trimițând prețul, plus speșele de poștă Lei 10, prin mandat poștal.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului
Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhiepiscopială în Sibiu
Prețul: 25 Lei

A apărut cartea binevenită:

MIC DICȚIONAR

cuprinde peste 15 mii de neologisme, cuvinte străine, provincialisme ș. a., pentru școlări și particulari, de **E. HODOȘ**. Un volum de 216 pagini. Prețul 120 lei, și porto poștal 20 lei recomandat. De vânzare la Librăria Arhiepiscopială, Sibiu